

ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ

Юрій ДЬОМІН

старший викладач
відділу підготовки прокурорів
з нагляду за додержанням законів органами,
які проводять оперативно-розшукову діяльність,
дідання та досудове слідство
Національної академії прокуратури України,
доктор юридичних наук, професор

УДК 343.16

ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В КОНТЕКСТІ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН

29 червня 2016 року у виданні Верховної Ради України «Голос України» офіційно оприлюднені зміни та доповнення до Конституції України, які набувають чинності через три місяці з дня, наступного за днем його опублікування, тобто з 30 вересня 2016 року.

Мета статті полягає у висвітленні функцій прокуратури в контексті конституційних змін, відповідно до яких передбачено їх обмеження, введення нових термінів, що суттєво впливають на зміст прокурорського нагляду.

Пунктом 12 розділу I Закону України від 12 травня 2016 року № 1354-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (Закон) передбачено виключення Розділу VII «Прокуратура» з Конституції України. Водночас згідно з п. 2 Закону Конституцію України доповнено ст. 131-1, якою оновлено функції органів прокуратури України.

Зокрема, відповідно до цих змін органи прокуратури України здійснюють:

- 1) підтримання публічного обвинувачення в суді;
- 2) організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення

відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку;

3) представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.

У ст. 131-1 Конституції України передбачено, що організація та порядок діяльності прокуратури визначається законом, а також визначено порядок призначення та звільнення з посади Генерального прокурора України, строк його повноважень.

Розглянемо детальніше три основні функції органів прокуратури, тим більше, що це визначальні фундаментальні конституційні функції органів прокуратури України.

Першою функцією органів прокуратури передбачено підтримання публічного обвинувачення в суді. Верховна Рада України відмовилася від раніше визначеного словосполучення «державне обвинувачення». Тому можливе внесення відповідних коректив до функцій органів прокуратури, які містяться в КПК України, Законі України «Про прокуратуру» та інших законах України, з урахуванням наданих нових визначень та їх внутрішнього змісту.

У ст. 129 Конституції України функція підтримання публічного обвинувачення також передбачена як одна з дев'яти конституційних засад судочинства. В ч. 3 ст. 124 Основного Закону України зазначено, що юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення.

Публічне обвинувачення пов'язано з публічними правовідносинами, публічними органами влади. Тому необхідно детальніше проаналізувати такі поняття, як «публічність», «органи публічної влади», «органи публічної адміністрації», «система органів публічної влади» тощо, а також знайти відмінність та співвідношення понять «державне обвинувачення», «публічне обвинувачення» та «кримінальне обвинувачення»¹.

У Конституції України чітко розмежовано дві системи органів публічної влади – органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Згідно зі ст. 5 Основного Закону народ є носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні, здійснює свою владу як безпосередньо, так і через органи державної влади і місцевого самоврядування [1, ст. 5].

Система органів публічної влади в Україні покликана забезпечувати захист прав, свобод і законних інтересів громадян, безпеку держави й суспільства, вирішувати питання соціально-економічного та культурного будівництва.

Є дві форми публічної влади: державна влада і влада місцевого самоврядування. Їм притаманні низка спільних ознак (спрямованість на виконання суспільних завдань і функцій; інституційний характер – функціонування через відповідні публічні інститути (органи публічної влади) тощо).

Публічна влада може здійснюватись: безпосередньо народом чи територіальними громадами або через відповідні інституції, які називаються органами публічної влади.

Зрозуміло, що органи прокуратури як органи публічної влади, що здійснюють

підтримання публічного обвинувачення, не можуть належати до органів місцевого самоврядування, але віднесення їх до кола органів публічної влади дещо розширює поняття «органи публічної влади».

У науковій літературі останнім часом використовується поняття «публічна влада», яке й досі не має офіційного та загальноприйнятого наукового визначення. Відсутнє не тільки єдине розуміння цього терміна, а й позиції дослідників різняться щодо змісту та обсягу зазначеного поняття. Триває дискусія щодо кола органів публічної влади, лунають заклики, що до органів публічної влади слід віднести не тільки державні установи, а й ті, які мають частку держави в своєму статуті (майні), надають публічні послуги відповідно до законодавства, беруть участь у публічному управлінні, виконують функції держави на підставі делегованих їм повноважень.

Відповідно до Великого тлумачного словника сучасної української мови «публічний» – це такий, який відбувається в присутності публіки, людей, прилюдний [2].

На думку Леслі Пала, публічний – це державна (або публічна) влада для вирішення певної проблеми або сукупності взаємопов'язаних проблем [3].

За часів Стародавнього Риму слово publica перекладалося не лише як «державний», а й як «суспільний», бо держава-республіка (res publica) характеризувалася як «суспільна» справа. Держава є офіційним представником усього суспільства, однак суспільна влада не може ототожнюватися ні з публічною, ні з державною, а публічна – не вичерпується її державним різновидом. Остання є основною формою виявлення публічної влади, але не єдиною. Звичайно, і публічна, і державна влада є владою в суспільстві, і в такому розумінні вони мають суспільний, а не особистий характер [4, с. 172]. Тому вважається, що поняття суспільної влади набагато ширше від публічної і державної.

У XIX столітті поняття «політична» та «державна влада» ототожнювалися, бо дер-

¹ Дискусія щодо цього питання має бути темою окремого ґрунтовного дослідження і не може бути об'єктивно висвітлена в межах представленої статті.

жава була центром будь-якої влади в суспільстві. Радянські підходи, сформовані на домінуванні державної влади, що була єдиною на той час, є абсолютно непридатними в нових політико-економічних умовах, і нині вказані поняття потребують іншого трактування. Фахівці з державного управління стверджують, що державна влада – це політико-правове явище, сутність якого полягає в тому, що, виражаючи хоча б формально волю всіх громадян держави, вона (влада) здійснює спрямовуючий, організуючий, регулюючий вплив на суспільство [5, с. 329].

Згідно з твердженням деяких учених державна влада – завжди політична, але не всяка політична влада є державною.

Як стверджує В. Лісничий, публічна влада – це державна організація політичного життя, що здійснюється за допомогою спеціального ієрархічно та територіально організованого апарату, легітимного використання примусу та права видавати нормативні акти, обов'язкові для всього населення. Крім прямого примусу або заради його використання держава в реалізації публічної влади спирається на матеріальні та моральні імпульси, які досить помітно впливають на ефективність реалізації владних повноважень [6, с. 19].

Суб'єктами публічної влади є її органи, що діють на трьох рівнях: державному, регіональному та місцевому і входять до системи органів публічної влади. Термін «система» тлумачиться як сукупність взаємопов'язаних елементів, що утворюють єдине ціле та взаємодіють між собою і зовнішнім середовищем у процесі досягнення поставлених цілей, та ґрунтується на принципах самоорганізації, синергії й розвитку [7].

Характерною ознакою системи публічної влади в Україні, як зазначають деякі дослідники, є її дуалізм. На центральному рівні це проявляється у прагненні будувати систему управління державою змішаного (парламентсько-президентського) типу; на місцевому – існуванням на одному рівні двох видів публічної влади – державної виконавчої в особі її органів та посадових осіб і місцевого самоврядування [7].

Кожен орган публічної влади створений для реалізації поставлених цілей і про-

грам, які забезпечують захист прав, свобод і законних інтересів громадян, безпеку держави і суспільства, вирішення питань соціально-економічного та культурного значення.

На думку В. Авер'янова, існує нагальна потреба модернізації ідеології публічної влади в напрямі зміни «класичної» природи управління, що ґрунтується на пануванні держави над людиною, до філософії служіння держави інтересам людини [8, с. 14].

Термін «публічна адміністрація» використовується в праві Європейського Союзу у вузькому та широкому сенсі. У вузькому значенні розуміються «регіональні органи, місцеві та інші органи публічної влади», «центральні уряди» та «публічна служба». Під органами публічної влади при цьому розуміються інституції регіонального, місцевого або іншого характеру, інші органи, діяльність яких регулюється нормами публічного права або діями держав-членів; органи, наділені суверенними повноваженнями країни, які з формальної точки зору не є частиною адміністративного апарату держави-члена, але структура та завдання якого визначені в законі.

У широкому сенсі в європейському праві до «публічної адміністрації», крім органів публічної влади, відносять органи, які не входять до неї організаційно, але виконують делеговані нею функції. Водночас під «публічною владою» (або органами публічної влади) розуміється будь-яка установа публічного права (включаючи державу, регіональні та місцеві органи державної влади, незалежні публічні підприємства) та будь-які фізичні особи під час виконання повноважень офіційних органів [9, с. 11].

В. Авер'янов під терміном «публічна адміністрація» пропонував розуміти сукупність органів виконавчої влади та органів виконавчого самоврядування підпорядкованих політичній владі, які забезпечують виконання закону та здійснюють інші публічно-управлінські функції [10, с. 117].

У словнику термінів і понять з державного управління визначено, що публічна адміністрація – це сукупність державних і недержавних суб'єктів публічної влади, ключовими структурними елементами якої є органи виконавчої влади та виконавчі ор-

гани місцевого самоврядування [11, с. 168–169].

На наш погляд, слід підтримати позицію тих науковців, які вважають, що публічна адміністрація є сукупністю державних і недержавних суб'єктів публічної влади, певним чином побудована система, ключовими структурними елементами якої є органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, а також інші суб'єкти, наділені адміністративно-управлінськими функціями, які діють з метою забезпечення інтересів держави та суспільства в цілому [12; 13].

Інші вчені під публічною владою розуміють цілісну систему органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що здійснюють управління суспільно важливими справами від імені та за дорученням суверена – народу, постійно діють у правовому режимі при реалізації організаційно-розпорядчих функцій і повноважень через визначені Конституцією України та законами України форми реалізації управління справами держави і територіальних громад, які функціонують згідно з їх статусами у всіх сферах і територіальних одиницях держави [14].

З огляду зазначене вище виникають запитання: чи зобов'язаний прокурор як представник публічного органу влади підтримувати публічне обвинувачення у повному обсязі, якщо проти цього заперече громада? Як бути суду при ухваленні рішення згідно зі ст. 129-1 Конституції України від імені держави, а не від імені суспільства або народу на підставі висунутого публічного, а не державного обвинувачення, тим самим звужуючи представницькі повноваження обвинувача, надані йому суспільством, а не державою?

Як бути суду у випадках, коли прокурор змінює або відмовляється від підтримання публічного обвинувачення, коли ставиться питання про застосування закону України про кримінальну відповідальність, який передбачає відповідальність за менш тяжке кримінальне правопорушення, чи зменшення обсягу обвинувачення, коли головуючий суддя зобов'язаний роз'яснити потерпілому його право підтримувати

обвинувачення (у якій формі – публічній, кримінальній або приватній? (ст.ст. 338, 477–479 КПК України)) у раніше пред'явленому обсязі, але у подальшому держава Україна може бути визнана відповідачем у будь-яких судах, зокрема і в Європейському суді з прав людини, за необґрунтоване кримінальне переслідування та нести за це відповідальність. Шкода, завдана незаконними діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, повинна відшкодовуватися за рахунок державного бюджету у випадках та в порядку, передбачених законом (ст. 130 КПК України) [15].

Водночас згідно зі ст. 25 КПК України публічність передбачена як одна із 22 засад кримінального провадження, яка полягає в правовому регулюванні повноважень прокурора та слідчого у кримінальному провадженні, їх відносин з іншими суб'єктами та судом, системи і порядку застосування заходів забезпечення кримінального провадження, процедури винесення процесуальних рішень тощо [16, ст. 25, с. 24–25].

Винятком із принципу публічності є кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення, яке розпочинається лише на підставі заяви потерпілого (ч. 4 ст. 26 КПК України) щодо кримінальних правопорушень, передбачених ст. 477 КПК України.

Другою функцією органів прокуратури визначено організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими (розшуковими) діями органів правопорядку.

Потребує пояснення словосполучення «вирішенням відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження», оскільки згідно з нормами КПК України та Закону України «Про прокуратуру» чітко визначено владні повноваження прокурорів, передавати які іншим суб'єктам заборонено, окреслено процесуальні обов'язки, дискреційні повноваження процесуальних керівників та їх власна процесуальна ініціатива тощо.

У другій функції введено визначення «органи правопорядку». При виокремленні цієї функції органів прокуратури нібито відбувається розширення кола суб'єктів, за якими здійснює нагляд прокурор при реалізації ними гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, але насправді коло суб'єктів, які здійснюють досудове розслідування, мають право проводити негласні та інші слідчі (розшукові) дії, чітко регламентовано нормами КПК України (див. ст.ст. 36, 38, 41, 216 та інші) та залишається незмінним.

Деякі науковці пов'язують поняття правопорядку не тільки зі станом злочинності, а й з «наслідками процесів дезорганізації державних інститутів, ослаблення нормативних компонентів масової свідомості під впливом ідеологічних прорахунків влади» [17, Т. 1, с. 836]. Тобто справа не тільки в злочинності як негативному суспільному явищі, що спричиняє зміни в суспільстві від прорахунків державної політики, послаблює державність.

Не можна не погодитися, що стан правопорядку передусім залежить від рівня та масштабів злочинності. Водночас шлях жорстокого «посилення боротьби» з переважанням будь-яким методом викоринити види злочинності ні до чого не призводить і може тільки ускладнити ситуацію. Як слушно зауважували І. Мушкет, Є. Хохлов та інші вчені: «Спочатку важливо «посилити» можливості самого суспільства і держави, наростити їх. В сучасних умовах необхідно є раціоналізація правового правопорядку через урахування інтересів людей у політико-правовій діяльності, досягнення чіткої та визначеної позиції влади, усвідомлення тих чинників, що дестабілізують правові відносини, і ті, що можуть бути використані на противагу їм» [17, Т. 1, с. 836].

У середині 90-х років вченими виокремлено 9 якісних ознак сторони правопорядку, які актуальні й на сьогодні. Зокрема, це: 1) криміналізація державного апарату; 2) зростання латентної злочинності; 3) поява нових видів злочинності; 4) легалізація злочинної поведінки через її пропаганду в засобах масової інформації; 5) зниження рівня взаємодії правоохоронних органів,

а також і з громадськими організаціями; 6) дискреціоналізм (довільний характер діяльності без урахування закону) державних органів та інститутів влади; 7) зниження порога нетерпимості; 8) посилення потенціалу злочинності; 9) зростання професіоналізму кримінального середовища тощо [17, Т. 1, с. 836].

Щоб більш детально висвітлити поняття «органи правопорядку», насамперед слід розглянути термін «правопорядок». За визначенням Т. Тарахонич, «правопорядок – це певна організація суспільного життя, що заснована на праві та законності та відтворює якісний стан суспільних відносин на певному етапі розвитку суспільства.

Правопорядок є складним системним утворенням, що складається з низки елементів: правова структура суспільства, що закріплена нормами права (державна, органи та організації, недержавні утворення тощо); правові відносини та зв'язки, що існують в статичному, просторовому, динамічному та часовому вимірах; атрибутивні елементи – повна впорядкованість елементів структури правопорядку» [17, Т. 1, с. 837].

Як зазначає С. Бобровник, «правопорядок – стан упорядкованості регламентованих правом суспільних відносин. Є результатом послідовного здійснення законності. Правопорядок – одна з основних складових суспільного порядку, що формується в результаті здійснення всіх різновидів соціальних форм життя, які регулюють різноманітні сфери суспільного життя та мають різні способи впливу на поведінку людей. Правопорядок залежить від соціально-економічних умов, форм власності, політичної та юридичної культури, стану законодавства, ставлення людей до права та законності, якості роботи правоохоронних органів» [17, Т. 1, с. 837].

Зокрема, Я. Кондратьєв також розглядав і виокремлював участь правоохоронних органів у мирному, правовому розв'язанні конфліктів з метою зміцнення законності та правопорядку [17, Т. 1, с. 838].

З огляду на зазначене постають запитання: чи тотожні поняття «правоохоронні органи» та «органи правопорядку»; чи є різниця між органами, створеними саме

для охорони та застосування закону, підтриманням стану законності, здійсненням правоохоронної функції, зокрема, нагляду за додержанням законів правоохоронними органами тощо, та органами, що створені та діють відповідно до Закону, виконують покладені на них законом обов'язки, надають послуги тощо.

Стосовно аналізу змісту поняття «правоохоронні органи», то його неодноразово досліджували багато вчених. Більшість із них вважали, що до правоохоронних органів слід віднести державні органи, які наділені певними державно-владними повноваженнями або здійснюють певні функції в сфері контролю за додержанням законності і правопорядку (мають право носити зброю, виявляти та розглядати справи про адміністративні правопорушення, проводити досудове розслідування, дізнання або здійснювати оперативно-розшукову діяльність, здійснювати нагляд за додержанням законів тощо). Приблизний перелік правоохоронних органів міститься в Законі України від 23 грудня 1993 року «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», який не є обмеженим, так як до правоохоронних органів можуть бути віднесені й інші державні органи, які безпосередньо беруть участь у здійсненні правоохоронних функцій. Однак і досі немає однозначного визначення цього поняття.

Інші вчені до правоохоронних органів відносять не тільки державні органи, посилаючись на те, що і недержавні структури беруть участь у захисті, охороні та реалізації прав і свобод людини, юридичної особи. Хоча й самі громадяни не позбавлені можливості захищатися у передбачений законом спосіб, але після відповідних змін це право було дещо звужено.

На думку Ю. Шемшученка, правоохоронна діяльність спрямована на забезпечення виконання Конституції України, законів та інших нормативно-правових актів України, є засобом зміцнення законності і правопорядку, забезпечення конституційних прав громадян, що здійснюється правоохоронними та іншими державними органами, а також громадськими організаціями [17, Т. 3, с. 790].

Роль правоохоронних органів в охороні правопорядку є однією з найважливіших, при цьому правоохоронна діяльність за структурою може поділятися на: попередження причин та умов виникнення суспільно небезпечних явищ; припинення процесу їх розвитку; ліквідацію негативних наслідків тощо.

На наш погляд, органами правопорядку можуть бути не тільки органи, що виконують функцію контролю або підтримання правопорядку в державі, а будь-які органи, що задіяні в цьому процесі.

У КПК України чітко визначено, які органи мають право здійснювати нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням (ст. 36); проводити досудове розслідування (ст. 38); здійснювати слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні (ст. 41), передбачено їхні повноваження та підстави для здійснення відповідних дій тощо.

До того ж друга основна функція органів прокуратури за новим законом сформульована не як «нагляд за додержанням законів органами, що проводять слідчі (розшукові) або негласні слідчі (розшукові) дії», а як «нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку», що, на наш погляд, дещо змінює теорію прокурорського нагляду.

Річ у тім, що в Законі України «Про прокуратуру» [18] та інших законах передбачена вимога здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів правоохоронними органами при здійсненні правоохоронної діяльності, а не нагляд за діями та діяльністю цих органів. У Законі чітко встановлено, що негласні слідчі (розшукові) дії є різновидом слідчих (розшукових) дій, тобто друге поняття повністю охоплює перше, тому їх можна було б і не згадувати (ч. 1 ст. 246). Проте, якщо розглянути поняття в ширшому сенсі – «діяльність органів правопорядку», то воно виходить за межі предмета прокурорського нагляду в кримінальному провадженні, оскільки органи правопорядку здійснюють й іншу діяльність, яка може бути не тільки їх основною, а й допоміжною.

Якщо органи прокуратури здійснюватимуть нагляд за додержанням законів органів правопорядку при здійсненні ними основних функцій, то, як свідчить практика прокурорського нагляду, ця діяльність: по-перше, фактично регламентується відомчими нормативними актами; по-друге, ці відомчі акти можуть не відповідати або суперечити вимогам закону. Тому прокурорський нагляд здійснювався за двома напрямками: 1) здійснення нагляду за додержанням законів правоохоронними органами; 2) здійснення нагляду за відповідністю цих відомчих нормативних актів законам. Вказані напрями об'єднувалися «в забезпечення органами прокуратури нагляду за додержанням законів органами, що здійснювали правоохоронну діяльність» (перевірялася законність при притягненні до кримінальної, адміністративної або дисциплінарної відповідальності; при здійсненні досудового розслідування або оперативно-розшукової діяльності відповідно до законів (законодавства); чи не відбувалося необґрунтованої бездіяльності або неналежного виконання своїх функцій (обов'язків) правоохоронними органами в сфері кримінальної юстиції, запобігання (профілактики) злочинності тощо).

Останньою, *третьою* функцією органів прокуратури згідно з Конституцією України передбачено здійснення представницьких повноважень у суді, але виключно в інтересах держави у визначених випадках і в порядку, встановлених законом.

При окресленні третьої функції прокуратури ми є свідками зміни вектора діяльності органів прокуратури із захисту порушених прав громадян – на захист інтересів держави у передбачених законом випадках. Виникає запитання: навіщо посилювати сторону захисту держави, якщо держава і без органів прокуратури (це не стосується кримінального процесу) може захистити свої інтереси за рахунок багатосуб'єктної потужної системи державних органів, установ, підприємств, організацій?

Зрозуміло, що увесь тягар захисту інтересів громадян повинен лягти на органи адвокатури або інші правові інститути. Згідно зі ст. 131-2 Конституції України виключно адвокат здійснює представництво

іншої особи в судах, а також захист від кримінального обвинувачення (на наш погляд, кримінального переслідування). Хоча у ст. 3 Конституції України проголошено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1, ст. 3].

У Законі можуть бути встановлені винятки щодо представництва в судах у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена. Сподіваємося, що інститут безоплатної правової допомоги спрацює. Але поки що ми є свідками того, що незахищені верстви населення не можуть об'єктивно захистити свої права.

До того ж цікавим є таке питання, який державний орган (інститут) належним чином реагуватиме на факти, коли людям не виплачують заробітну платню; здійснюється рейдерське захоплення їхніх підприємств; маємо дані, що у діях найвищих посадовців містяться ознаки корупції або адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, тощо. Якщо прокурорський нагляд буде скасовано, а нові органи ще не створені, хто візьме на себе цей тягар.

Згідно з міжнародними стандартами та рекомендаціями Ради Європи у громадян повинен бути вибір щодо захисту своїх прав та свобод. Тому у положеннях Рекомендації державам-учасницям Комітету міністрів Ради Європи від 19 вересня 2012 року і ст. 2 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права всіляко заохочується створення в державі альтернативних органів захисту прав і свобод людини й громадянина з метою надання громадянам можливості на власний розсуд обирати відповідний орган, здатний забезпечити їх реалізацію.

Вказане зроблено з метою усунення прогалин і суперечностей у деяких правових питаннях, подальшої адаптації національного законодавства до вимог європейського законодавства, вивчення неоднозначних підходів до вирішення правових питань на європейському просторі.

Радою Європи в Рекомендації від 19 вересня 2012 року визнано відсутність загаль-

них міжнародних європейських стандартів щодо завдань, функцій та організації прокуратури поза межами системи кримінального правосуддя, відмінність національних правових систем стосовно ролі органів прокуратури поза межами кримінального переслідування.

Таким чином, сподіваємося, що правовий механізм, завдяки якому громадяни змогли б на власний розсуд обирати інститут, за допомогою якого вони реально зможуть відновити або захистити свої права, буде відбудовано.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – Ірпінь: Перун, 2001. – 1440 с.
3. *Lesli A. Pal*. Public policy analysis. – 1992. – Р. 2; укр. пер.: Пал Леслі А. Аналіз державної політики / пер. з англ. І. Дзюб. – К.: Основи, 1999. – С. 22.
4. *Чиркин В.Е.* Публичная власть / В.Е. Чиркин. – М.: Юристъ, 2005. – 175 с.
5. Державне управління: навч. посіб. / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна та ін.; за ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
6. *Лісничий В.В.* Концептуальні засади політичних наук: теорія та історія. метод. та дидактичні матеріали до модуля 1 / уклад. В.В. Лісничий. – Х.: УАДУ ХФ, 2001. – 36 с.
7. *Ярмиш О.Н.* Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: навч. посіб. / О.Н. Ярмиш, В.О. Серьогін; за заг. ред. Ю.М. Тодики. – Х.: Вид-во Національного університету внутрішніх справ, 2002. – 672 с.
8. *Авер'янов В.Б.* Не «керувати» людиною – служити їй / В.Б. Авер'янов // Віче. – 2005. – № 4. – С. 10–15.
9. *Білозерська Т.О.* Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції / Т.О. Білозерська // Форум права. – 2007. – № 2. – С. 11–19.
10. *Авер'янов В.Б.* Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії / В.Б. Авер'янов // Право України. – 2003. – № 5. – С. 117–122.
11. *Малиновський В.Я.* Словник термінів і понять з державного управління / В.Я. Малиновський. – К.: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2005. – 254 с.
12. *Пухтецька А.А.* «Європейський адміністративний простір» як новела української адміністративно-правової науки: понятійно-термінологічна характеристика / А.А. Пухтецька // Юридична Україна. – 2006. – № 8. – С. 41–45.
13. Ефективна публічна адміністрація (довідник для міністрів) / автори-упоряд.: І. Коліушко, В. Тимошук. – К., 2006. – 32 с.
14. *Мінаєва І.М.* Складові поняття «Публічна влада» / І.М. Мінаєва // ХарПІ НАДУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/4/10.pdf>
15. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т.; за заг. ред. В.Я. Тація та ін. – Х.: Право, 2012. – 768 с.
16. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 12 травня 2016 року № 1354 // Голос України. – 2016. – № 118 (6372). – 29 червня.
17. Міжнародна поліцейська енциклопедія у 10 т. / відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. – К.: Ін Юре, 2003.
18. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII.

Юрій ДЬОМІН

ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В КОНТЕКСТІ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН

У статті розглянуто основні три функції органів прокуратури, які здійснюватимуть органи прокуратури України відповідно до конституційних змін. Проаналізовано введення нових термінів при визначенні трьох основних функцій органів прокуратури. Запропоновано дискусію щодо змісту та форм здійснення прокурорського нагляду за новим законодавством, що набуде чинності з 30 вересня цього року в Україні.

Ключові слова: основні функції органів прокуратури; правоохоронні органи; органи правопорядку; правопорядок; органи публічної влади; здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування.

Юрій ДЕМИН

ФУНКЦИИ ОРГАНОВ ПРОКУРАТУРЫ В КОНТЕКСТЕ КОНСТИТУЦИОННЫХ ИЗМЕНЕНИЙ

В статье рассмотрены основные три функции органов прокуратуры, которые будут осуществлять органы прокуратуры в соответствии с конституционными изменениями. Проведен анализ новых терминов при определении трех основных функций органов прокуратуры. Предложена дискуссия относительно содержания и форм осуществления прокурорского надзора после введения нового закона с 30 сентября 2016 года в Украине.

Ключевые слова: основные функции органов прокуратуры; правоохранительные органы; органы правопорядка; правопорядок; органы публичной власти, осуществление прокурорского надзора за соблюдением законов при проведении досудебного расследования.

Yurii DOMIN

FUNCTIONS OF THE PUBLIC PROSECUTION SERVICE IN THE CONTEXT OF THE CONSTITUTIONAL CHANGES

The author analyzes three main functions of the public prosecution service in accordance with the amendments to the Constitution of Ukraine. This study covers examining new terms used to define these functions and raises the issue on content and form of performing the prosecutorial supervision in accordance with the new legislation coming into force on September 30, 2016.

Keywords: main functions of the public prosecution service; law enforcement bodies; law and order; public authorities; prosecutorial supervision over law observance in the course of the pre-trial investigation.

